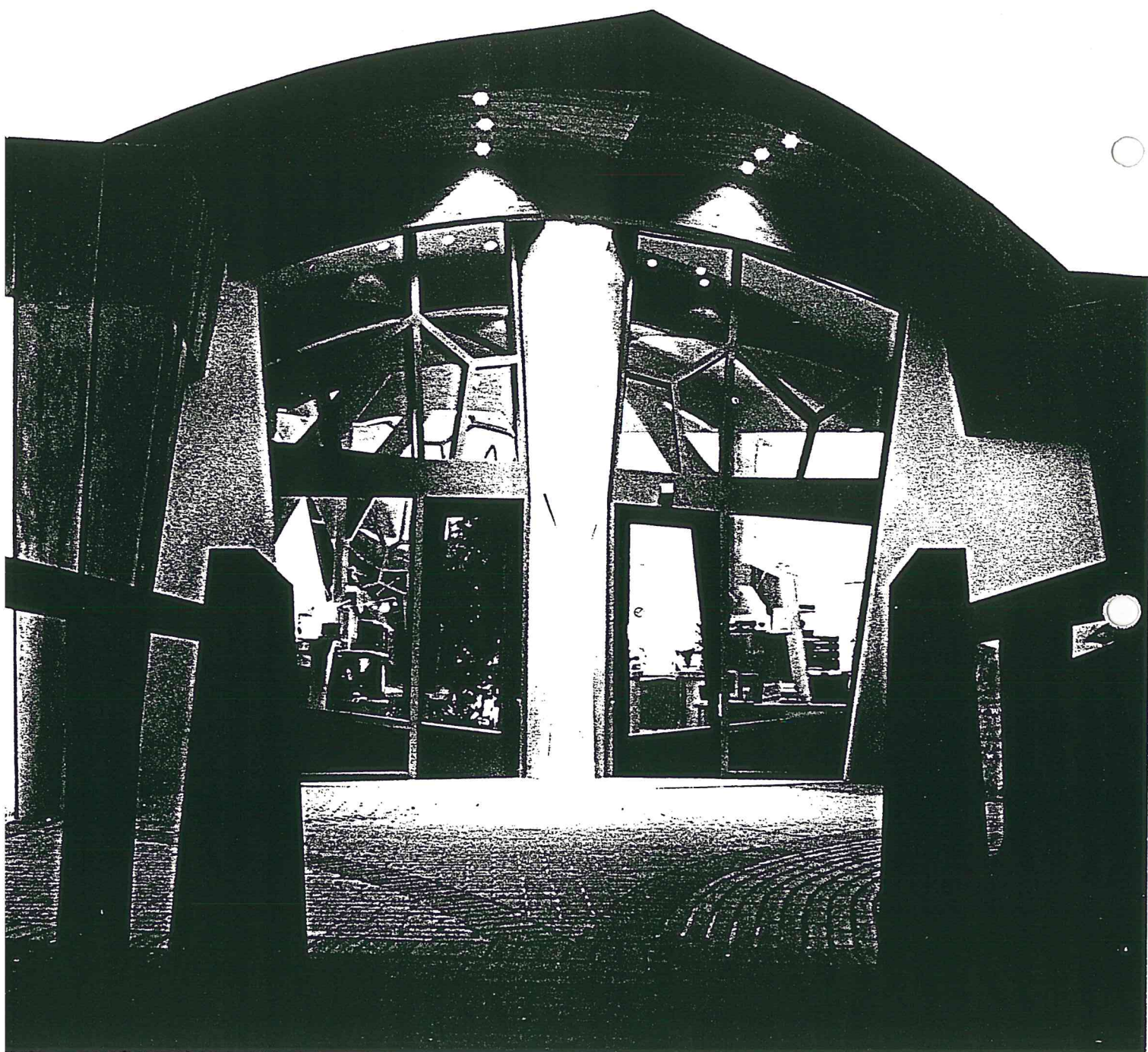




archipel



HET ARCHIPEL PROGRAMMA 92-93

vr 25 SEPTEMBER

architekt PHILIPPE SAMYN over eigen werk.

vr 16 OKTOBER

architekt W.J. NEUTELINGS (ROTTERDAM) over eigen werk

vr 13 NOVEMBER

voordracht JEF VAN DEN BROECK over stedenbouwkundige projecten
"ANTWERPEN - STAD AAN DE STROOM"

zat. 14 NOVEMBER

dagtrip ANTWERPEN - STAD AAN DE STROOM
lokaties stedenbouwkundige projecten en recente architectuur

zat. 5 DECEMBER

BRUGGE OP NIEUWBOUW BETRAPT
een stadswandeling.

1993

vr 22 JANUARI

temaavond RESTAURATIEPROJEKTEN
architecten Lantsoght en Vandenabeele, Van Herck, Van Meer tonen recent
werk.

vr 14 FEBRUARI

dagtrip GERRIT RIETVELD
rondrit woningen Rietveld en bezoek overzichtstentoonstelling Utrecht.

vr 19 FEBRUARI

temaavond INDUSTRIEBOUW
architecten Deceuninck en Coopman tonen recent werk.
t Leerhuys, Groeninge 35, Brugge - om 20u.30

vr 12 MAART

architekt Erick VAN EGERAAT over het werk van
architectengroep MECANOO (DELFT)
t Leerhuys, Groeninge 35, Brugge - om 20u.30

vr 23 APRIL

architekt Ton ALBERTS over het werk van
architectengroep ALBERTS en VAN HUUT (Amsterdam)
Roels Hl Fl Wevelgem

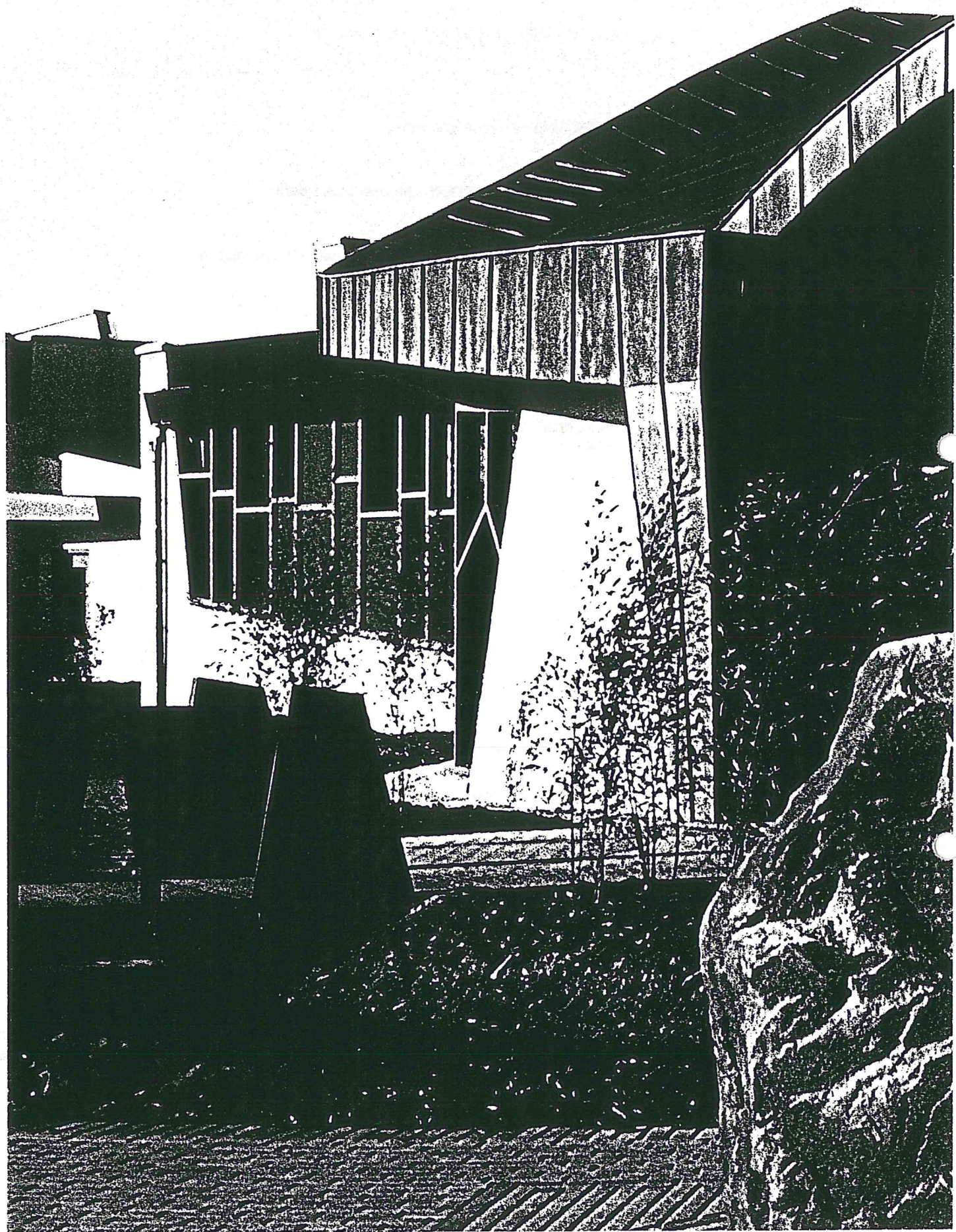
ma 17 - ma 24 MEI

architectuurreis DENEMARKEN

zat 12 JUNI dagtrip woningen A. DE GEYTER
tuinen P. DEROOSE

nota voor Denemarkenreis :

nog niet ingeschreven geïnteresseerden dienen zeer dringend contact op te
nemen met tel. 059/70.21.80 - Marc Felix
nog enkele plaatsen vrij !



ARCHIPEL BULLETIN APRIL 1993

vrijdag 23 APRIL 1993

in Roels Hi Fi, Kortrijksestraat 307, Wevelgem

ARCHITEKT TON ALBERTS (Amsterdam)

voordracht over eigen werk

(architectengroep TON ALBERTS - MAX VAN HUUT)

Toen de Technische Universiteit van Delft in 1989 een publiekenquête deed naar waardering van Nederlandse moderne architectuur, bleek het NMB bankgebouw in Amsterdam Z.O. de absolute voorkeur van het publiek weg te dragen. (91 % positieve waardering, 6 % neutraal, 3 % negatief). De resultaten van de enquête stonden in schril contrast met de commentaren in de architectuurkritiek.

De organische architectuur van de Amsterdamse architectengroep zorgden in Nederland voor controverse en doen dit thans ook in Vlaanderen.

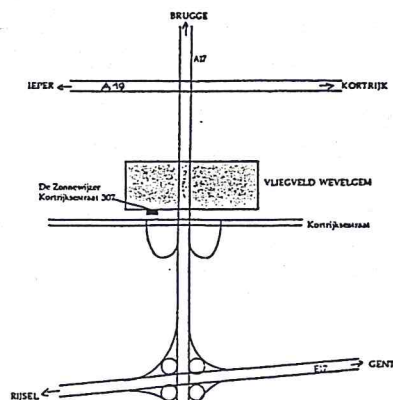
Roels Hi-Fi deed voor haar vestiging in Wevelgem beroep op Ton Alberts en Max Van Huut die er "De zonnewijzer" ontwierpen. Een merkwaardige realisatie waarover Ton Alberts het volgende schreef :

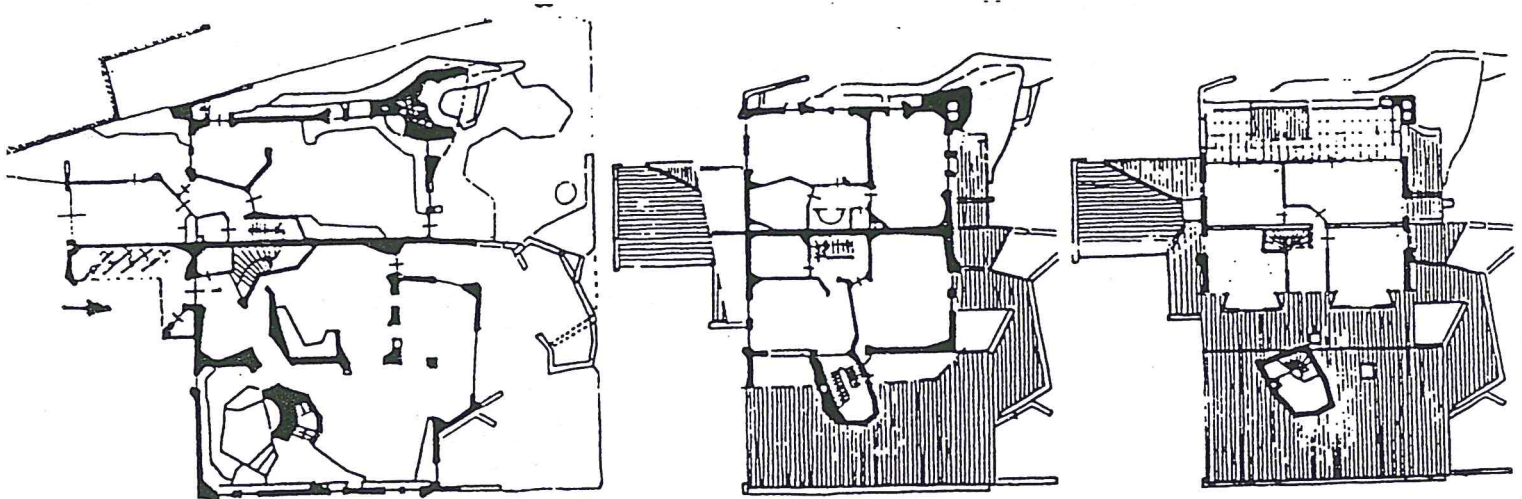
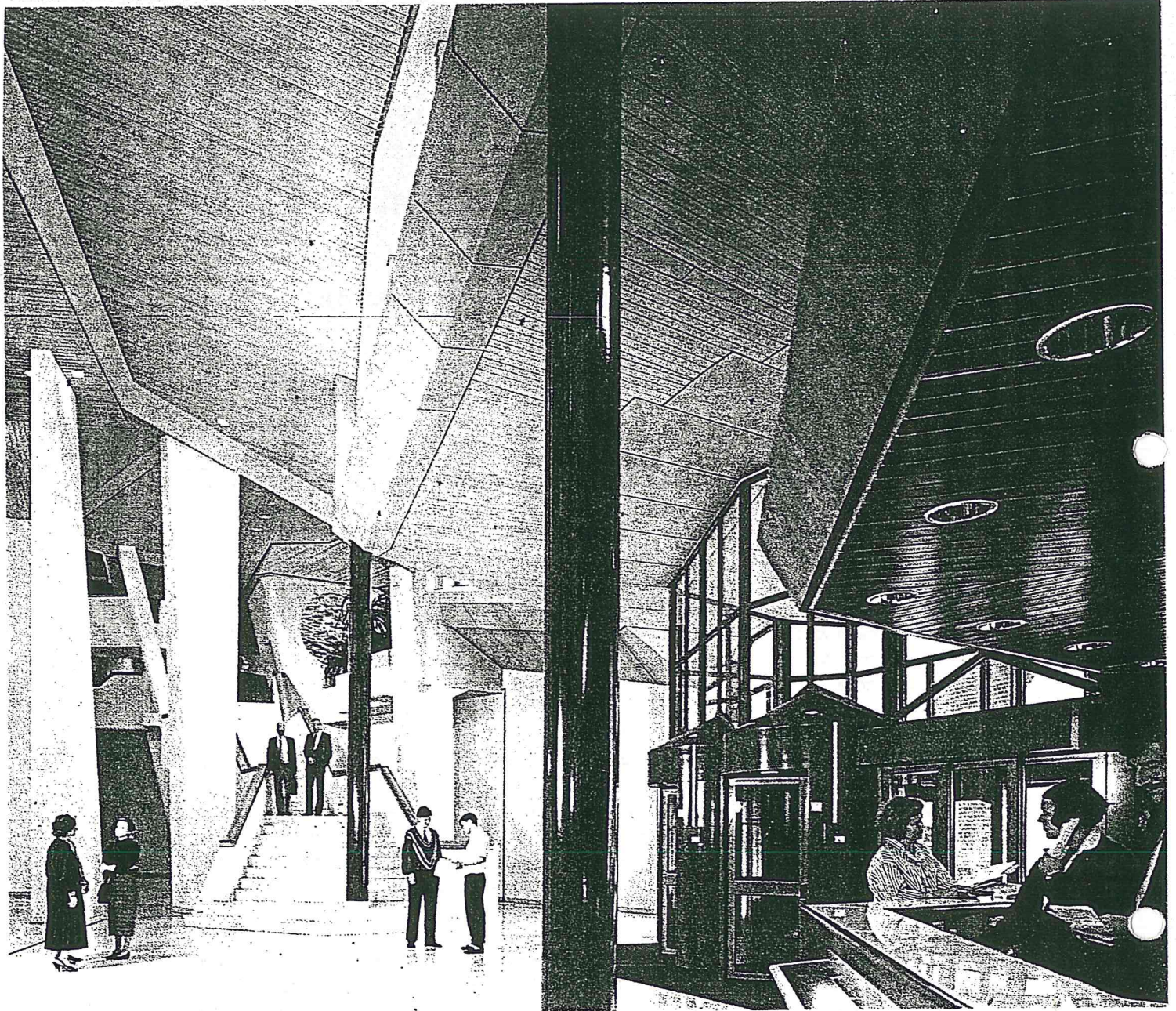
"Een gebouw rijst op vanuit het middelpunt der aarde en reikt tot aan het centrum van de zon. In dit krachtveld materialiseert zich een lichaam van massa en ruimte, kleur en klank. Het is bevroren poëzie, waarin de elementen : aarde, water, lucht en vuur te zamen met de ethervelden zich aaneenvoegen om de mens te dienen. Geest en materie verenigen zich in de wetenschap, dat alleen deze combinatie in staat is de toekomst te openen voor een betere wereld. Lat dit gebouw de voorbode zijn voor een nieuwe tijd, waarin de mens in relatie tot zijn medemens, maar ook samen met het dieren-, planten- en minerale rijk tot een gouden verhouding komt."

ARCHIPEL is een pluralistische benadering van architectuur nooit uit de weg gegaan. Ook controverses niet. Daarom hebben we TON ALBERTS uitgenodigd voor een voordracht over de Zonnewijzer in Wevelgem en het Nederlandse werk van de groep ALBERTS-VAN HUUT. Na de groep MECANOO die vorige maand te gast was, is een groter contrast binnen de Nederlandse architectuur wellicht niet denkbaar.

De voordrachtavond gaat door ter plaatse in 'De Zonnewijzer' te Wevelgem. Inkom vrij. Er zijn 50 plaatsen ter beschikking. Reservatie is dus aanbevolen - tel. 050/34.10.28 of fax 050/34.50.78 - bureau Sparo.

Aan de realisatie van 'De Zonnewijzer' werkte Wim Supply bureau Sparo mee





uit "een organisch bouwwerk" architectuur en spiritualiteit Ton Alberts

Weg van het concept

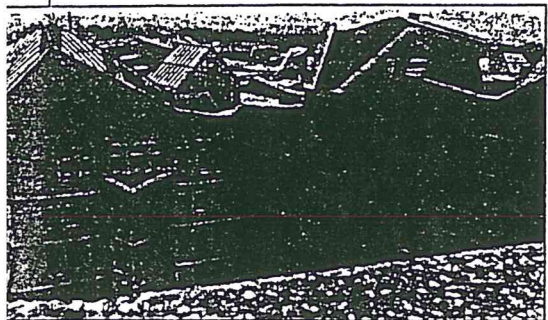
"De architect moet de rationele eisen zodanig vertalen dat men het resultaat mooi vindt. Schoonheid is een belangrijk aspect. Als de gebruiker zegt : 'Nou zeg, dat lijkt mel een machine; daar krijg je mij niet in,' dan heeft de architect gefaald; Het proces waarmee je een gebouw steeds mooier maakt, is het voortdurende overleg met de opdrachtgever en de bouwadviseurs. Dat vraagt om veel energie, inspiratie en openheid. Als een opdrachtgever tegen de architect zegt : 'Het is wel leuk hoor, je gebouw, maar dit of dat wil ik er ook nog in hebben', dan roepen veel architecten : 'O God, ik moet iets wijzigen. Vreselijk ! Nu is mijn concept naar de maan.' Mijn reactie is dan juist : 'Heerlijk. Nu kan ik mijn gebouw nóg mooier maken.' Het klinkt misschien heel merkwaardig, maar door elke wijziging maak je het gebouw mooier. Dat zie je ook bij een plant. Een boom die als een staak uit de grond zou groeien, vinden we niet mooi. Maar elke tak die er aan komt, elke wijziging van het patroon, maakt hem rijker. Een boom heeft van nature een zuiver geometrisch patroon; heel saai. Allerlei invloeden, zoals de wind en de zon, verstoren dat patroon en maken een boom tot iets moois. Bij een bonsai is dat heel extreem. Daarbij kun je je niet meer voorstellen dat er een zuiver geometrisch patroon aan ten grondslag ligt. Maar doordat een bonsai al die moeilijkheden overwint, krijgt hij een enorme kracht. Ik beschouw schoonheid als een vergeten principe in ons leven en zolang dat geen plaats krijgt, zullen we het milieuprobleem nooit oplossen. Nu worden schadelijke producten meestal vervangen door 'minder' schadelijke, maar meestal zijn ook daarvan de effecten niet voldoende bekend; Zolang we uitgaan van technisch-wetenschappelijk onderzoek, zal dat ook zo blijven. We moeten de dingen op een kunstzinnige wijze gaan onderzoeken. Dan ontdekken we dat schoon twee betekenissen heeft, die één moeten worden; schoon = rein, zuiver (het schone milieu) en schoon = mooi, schoonheid (de schone kunsten).

Functionaliteit

In ons samenwerkingsverband was geen sprake van een botsing tussen tegengestelde belangen, maar juist van wederzijdse aanvulling. Er ontstond een groep mensen die met elkaar samenwerkten aan de vormgeving van het gebouw. Een volkomen andere situatie dan bij de meeste hedendaagse gebouwen. Daar is wat ik 'vormwil' noem. Alles wordt in die rechthoekige vorm geperst ook al vraagt de functie van het gebouw daar helemaal niet om. Bij ons is zo iets onvoorstelbaar; De architect wil een bepaalde vorm en koste wat kost zet hij die door. Hij luistert niet naar zijn adviseurs. En het merkwaardige is dat men ons inzake het NMB-gebouw juist van 'vormwil' beticht, terwijl we niets anders hebben gedaan dan vorm geven aan functionele eisen. Voor mij is een kubus helemaal niet functioneel. Iedereen heeft het over functionele architectuur, maar in feite gaat men gewoon uit van een rechthoekige vorm en niemand vraagt zich af welke functie het gebouw zal krijgen. Wij vragen ons daarentegen eerst af wat men met het gebouw wil, en pas als we dat begrijpen, kunnen we het vorm geven. Eigenlijk is er dus sprake van super-functionaliiteit. Je moet nieuwe wegen durven bewandelen en dat vraagt een intuïtieve benadering.

Ton Alberts.

ARCHITECT TON ALBERTS VERBINDT DE AARDE MET DE KOSMOS EEN ZEER MARKANT NIEUW BANKGEBOUW



Een bankgebouw dat eerder doet denken aan een oude Italiaanse vesting dan aan de arrogante vierkante kolossen van de geldwereld. Wie zo iets ontwerpt moet een heel bijzonder mens zijn. Rommert Boonstra zoekt hem op.

Nederland wordt een zeer markant gebouw rijker: Het hoofdkantoor van de Nederlandse Middenstands Bank in Amsterdam Zuid-Oost. Een gigant van 200 miljoen gulden, waarin 2400 mensen zullen worden ondergebracht. Vloeroppervlak: 48.600 vierkante meter. Energiegebruik: het laagste ter wereld. Overdonderende cijfers. Maar veel belangrijker dan al die getallen is het volgende: in Amsterdam Zuid-Oost verrijst een waar kunstwerk.

Banken lijken een dringende behoefte te hebben om zich te presenteren als gestroomlijnde glazen dozen, maar de nieuwe NMB heeft niet dat snelle en glanzende, niet dat gestroomlijnde en arrogante, dat de fallussymbolen van de geldwereld kenmerkt. Het hoofdkantoor is geen opbergsysteem, maar een echt stadje, geen monoliet, maar een organisch geheel. Met poorten. Torens. Schuine wanden. Erkers. Hoeken en gaten.

In Italië zie je wel eens uit de verte een oude vesting op een bergtop liggen. Markant. Pittoresk. Geheimzinnig. Sterk. En dat zijn ook de gevoelens die de NMB bij mij oproept. Een prachtige plek in de woestijn van de Bijlmer en omstreken. Een plaats voor de levenden tussen de betonnen en glazen doodskisten.

Architect van dit belangwekkende gebouw is Ton Alberts. Hij heeft in de loop der jaren met zijn bureau al vele opdrachten gerealiseerd. Woningen, winkelcentra, culturele en medische gebouwen, kerken, bejaardencentra en kantoren. Maar de NMB is, aithans voorlopig, zijn absolute meesterwerk.

Ik ontmoet Alberts in zijn kantoor aan de Amsterdamse Keizersgracht, omringd door foto's en maquettes. Hij straalt een vriendelijke rust uit. Bij onze twee gesprekken, die samen vijf uur duren, wijkt de milde glimlach zelden van zijn gelaat. Af en toe krijg ik zin om hem eens goed kwaad te maken. Maar dat is onbegonnen werk. De man is één en al gemoedsrust, een eigenschap die in de Nederlandse samenleving niet dicht gezaaid is en zeker niet in het architectenwereldje.

Aan het einde van het gesprek vraag ik hem of hij wel eens boos wordt. Hij glimlacht vriendelijk en zegt dan: "Zelden. Iemand heeft

gezegd dat agressie verdrongen creativiteit is. Ik kan mijn creativiteit kwijt, dus ik hoef niet te schoppen."

Maar er zijn toch heel veel mensen die een architect in zijn creativiteit proberen te belemmeren? Opdrachtgevers, schoonheidscommissies, inspraakgroepen, stadsarchitecten...

Alberts: "Je moet negatieve dingen veranderen in positieve. Als iemand kritiek op mij heeft zeg ik altijd: laten we eens praten. Hoe had je het dan wel gedacht?"

Zo'n discussie levert altijd nieuwe uitgangspunten en ideeën op."

Heb ik eindelijk iemand ontmoet die de kracht van het positieve denken niet alleen uit het boekje kent maar ook uit de praktijk?

Er zit toch ook een schaduwzijde aan het leven, probeer ik nog eens. Neem bij voorbeeld het feit dat de mens sterfelijk is. We gaan allemaal dood.

Hij glimlacht zijn eeuwige lach. "Daarna begin je aan de volgende fase van je leven," zegt hij. "Ik geloof in reïncarnatie. Dat schijnbaar angstige einde is niet meer dan een etappe naar een volgende fase. Je slaapt in aan het einde van je leven, oud en vermoeid, en je wordt weer wakker als een frisse, sterke baby."

Niets aan de hand dus. Ik help het hem hopen. Wie na deze dialoog het gevoel heeft dat Ton Alberts aangenaam zweeft heeft groot gelijk. Maar het vreemde is dat hij tegelijkertijd bijzonder stevig met beide voeten op de aarde staat.

"Elk gebouw heeft een functie," zegt hij. "Dat mag je als architect nooit uit het oog verliezen. Ik houd er van om die harde functie, die uit de aarde komt, te verbinden met de creativiteit, die uit de kosmos komt. Ik verweef tegenstellingen tot een nieuwe eenheid. Ik breng de zware en de ijle kant van het leven bij elkaar."

WAT WILLEN WE TOCH MET DIE HOEK VAN NEGENTIG GRADEN?

Eerder in het gesprek hebben we gepraat over de eentonigheid van de moderne architectuur. Alberts: "De Stijl heeft ontzettend mooie dingen gedaan, maar voor mijn gevoel hebben Mondriaan en Rietveld »



een bepaalde periode ten einde gebracht. Na hen had het afgelopen moeten zijn met de kubus. Wat willen we toch met die hoek van negentig graden? Ik heb bij de Nederlandse Middenstands Bank heel veel verschillende hoeken gebruikt. 9 graden, 18 graden, 27 graden, enzovoorts. En alle andere veelvouden van 9. Dat schept veel meer mogelijkheden. Ik houd niet van dat harde en dat strenge van de Romeinse legerplaats en van het concentratiekamp. Ik wil organische architectuur maken." De Nederlandse Middenstands Bank wordt een bakstenen gebouw, in goed vaderlandse traditie. Maar het dak wordt van koper. Is dat niet een beetje frivol?

Alberts: "Baksteen is nog steeds een van de beste en goedkoopste bouwmaterialen. Baksteen ademt, net als een huid. En dat koper lijkt erg duur maar een koperen dak is gek genoeg één van de goedkoopste daken die er is. Je hebt er tientallen jaren geen omkijken naar." Ton Alberts begint enthousiast te vertellen over het ontwerp-proces. Vanaf het begin zijn de opdrachtgever en de verschillende technische adviseurs intensief bij dat proces betrokken geweest, in tegenstelling tot de normale gang van zaken. Alberts heeft zich niet opgesteld als de onaantastbare kunstenaar, maar meer als vertaler en begeleider. Hij laat de dingen groeien, in plaats van ze te dicteren. Het gebouw gaat bestaan uit 10 torens die in een soort S-vorm zijn gegroepeerd. De eerste staan er al. Schilderachtig, met al hun hoeken en gaten.

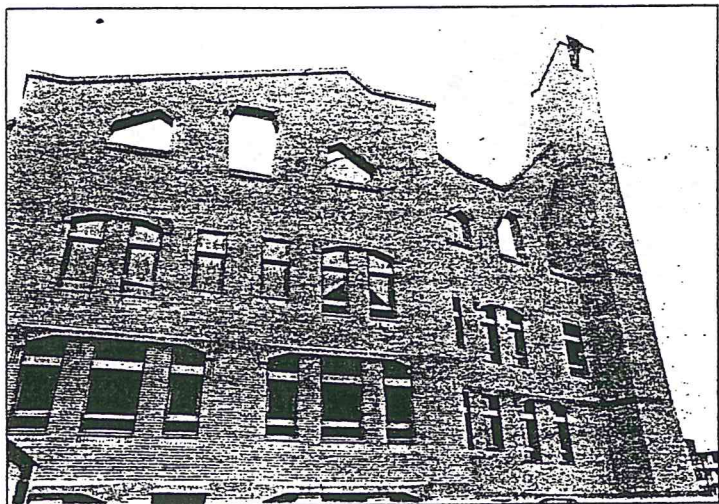
Alberts: "Toch is het nieuwe kantoor buitengewoon functioneel. Door de gelede vorm sterft het lawaai van de verkeersweg weg. De wind heeft veel minder vat op het gebouw. En we hebben het oppervlak van de gevel op het zuiden veel groter kunnen maken. Dat geeft ruimte voor veel ramen. Interessant voor energiebesparing. Bovendien zit daardoor bijna niemand meer dan 5 meter van het daglicht. Heel praktisch allemaal. In feite is er niets onfunctioneler dan het functionalisme, met zijn rechte wanden."

Elk detail in de NMB is overdacht. Zo zijn de trappen prominent geplaatst en de liften een beetje verstopt. Goed voor de gezondheid en goed voor het elektriciteitsgebruik. Het mes snijdt aan twee kanten. Dat dubbele is een van Alberts' sterkste kanten.

Een van de aardigste voorbeelden van die benaderingswijze zijn de schuine muren van het gebouw. Heel goed tegen geluidsoverlast (geluiden kaatsen naar boven), maar ook filosofisch verantwoord. Alberts wil gebouwen maken die duidelijk in de aarde geworteld zijn. Ze rijzen er als het ware uit op. Naar boven toe ziet hij ze dan graag weer wat open waaien.

Heeft dat in de aarde geworteld zijn te maken met het image van een bank? vraag ik. Moet het gebouw er solide uit zien? Maar op die manier blijkt er niet gedacht te zijn. De public relationsafdeling van de NMB heeft zich niet met de bouw bemoeid.

Alberts: "Ik heb er wel over nagedacht wat geld eigenlijk is. Een knkje van honderd is aan papier en drukinkt nog geen halve cent waard. Geld is niet echt aanwezig. Het bestaat alleen in het denken van de mensen. Geld is waarschijnlijk een vorm van energie. We hebben een bankgebouw in Toronto bekeken dat helemaal goudkleurig was. Op dat soort symboliek ben ik niet uit. Ik wil een gebouw maken waarin mensen zich thuis voelen. Daarom moet je geen helder, onnozel gebouw maken, maar een gebouw met herkenbare plekken. Iedereen moet kunnen zeggen: bij dat raam zit ik."



Het spreekt bijna vanzelf dat bij een organisch gebouw veel aandacht wordt besteed aan de tuinaanleg. Copijn, bekend als boomchirurg, is daarmee bezig. Geen jonge aanplant om de NMB straks, maar meteen forse bomen. En natuurlijk dakterrassen. Ook binnen komen veel planten. En ook hier weer snijdt het mes aan twee kanten. Alberts: "Met die planten zorgen we voor een natuurlijke luchtbevochtiging. Als je functioneel wilt zijn moet je dicht bij de natuur blijven. Voorzichtig handelen, dat is essentieel. Ik woon met alle soorten van genoeg midden in Amsterdam en ik wil in het volle heden-daagse leven staan, maar dat wil niet zeggen dat je alle natuurlijke principes uit het oog moet verliezen."

Als het organisch bouwen zoveel voordelen biedt, waarom houdt men dan toch nog aan het functionalisme vast?

Alberts: "Niet omdat het goedkoper is. Mijn kantoor kost net zoveel als elk ander bankgebouw. Eigenlijk heb ik er geen verklaring voor. Volgens mij hebben mensen te lijden onder de nieuwbouw. Ze eroderen. Daar is onderzoek naar gedaan. De ontwikkeling van je hersens wordt nadelig beïnvloed in een nieuwbouwwijk. Waarom we toch gewoon doorgaan? Het zal wel net zoiets zijn als met de gifbelten. Jarenlang is er gif in ons land gestort. Heel veel mensen wisten dat, maar niemand gaf een kik. Dan ineens wordt het een rage om tegen de gifbelten te hoop te lopen. Het zal wel iets met mode te maken hebben. Met een schok wordt iedereen wakker. Er zijn meer misstanden waar nog geen haan naar kraait. Er wordt gips in de bouw gebruikt met een te hoge radioactieve straling. Wij hebben de indruk dat dat heel schadelijk is. Er worden miljoenen vierkante meters van aangebracht. In Zweden is het verboden, maar wij doen er niets aan. Waarom?"

EEN GEBOUW IS NOOIT AF

Toen hij vijf, zes jaar oud was wist Alberts al dat architectuur zijn roeping was. Hij deed niets liever dan met blokken spelen. En vanuit dat spel groeide hij als vanzelf naar de realiteit toe. Hij studeerde bouwkunde in Amsterdam en Parijs. Tijdens zijn studie kreeg hij tbc. Achteraf ervaart hij dat als een zegen. "Elke crisis maakt een mens sterker," zegt Alberts. "Ik was aan het bed gekluisterd en dat dwong me om mezelf naar binnen te keren. Voor die tijd was ik erg gesteld op uiterlijke dingen. Café's, dansen, sport, maar die ziekte heeft mij meer van het innerlijk bewust gemaakt. Die beide kanten moeten met elkaar in harmonie zijn. Toen ik eenmaal architect was rolde ik van het een in het ander. Ik wilde eigenlijk met twee, drie mensen werken en kleine artistieke klusjes doen. Maar mijn bureau werd steeds groter, zonder dat ik daaropuit was. Dat heb je maar te accepteren. Ik zie dat als een soort lotsbestemming. Er is kennelijk iets buiten jezelf dat je een dergelijke onderneming opdraagt. Ik heb een bijna religieus plichtsbesef."

Maar wat is die plicht dan precies?

"Dienstbaar zijn aan je medemens, dat is mijn levensfilosofie. En dat kun je als architect door organisch te zijn. Inspelen op dingen. Ik reageer op mensen, op de omgeving. Ik houd van obstakels, want die verhogen de creativiteit. Ik begrijp de architecten niet die alles glad willen strijken. Wij accepteren de invloeden van bomen, water, mensen, andere architectuur. Onze gebouwen passen altijd omdat ze zich om alles heen vlijen. Daarom heb ik een hekel aan rechte hoeken. Een rechte hoek is autoritair, gaat voor niets uit de weg."

Alberts doet veel aan Tai Chi, een oosterse sport, die hem geleerd heeft dat het zachte altijd wint van het harde. Wie slaat heeft de wedstrijd verloren, want de aangevallene keert de energie van de slag tegen de aanvallers zelf. Hij houdt van langdurige inspanning. Zwemmen, langlaufen, trektochten. Met een gebouw ben je jaren bezig. Dat vraagt niet om korte, hevige prestaties. Is het niet moeilijk om een gebouw los te laten als het af is?

"Nee, want dan ga ik met iets anders bezig. Trouwens: een gebouw is nooit af. Degenen die er mee omgaan kunnen het constant veranderen. In Leeuwarden heb ik een zeer gevoelig religieus gebouw neergezet dat nu veranderd wordt in een wijkcentrum met een disco. Ik heb daar geen hartzeer van."

Geen Big brother is watching you. Geen angst voor de bom. Hij heeft de diepe overtuiging dat alles uiteindelijk wel goed zal komen.

"Het enige wat je nooit moet doen is anderen de rug toekeren," zegt hij. "Ik houd van dingen samen doen. Maar je moet binnen een groep wel individu kunnen blijven."

Hij glimlacht. «

LE BUREAU D'ARCHITECTURE ALBERTS & VAN HUUT A AMSTERDAM

Nous avons été invités par J.J. BROCK en 1987 à le suivre en un rapide voyage d'études en compagnie de la firme de jardinage COPIJN de Utrecht, dont l'objet unique était la visite détaillée de la NMB-BANK d'Amsterdam : Depuis lors, nous rongions notre frein en attente des illustrations d'imprimerie en couleur qui auraient pu nous apporter une aide matérielle dans la publication éventuelle de cette réalisation tout à fait exceptionnelle. Nous avons perdu notre primeur car toutes les revues d'Architecture nous ont pris de vitesse. Notre espoir d'un scoop d'actualité s'est évanoui ! C'est pourquoi nous avons voulu, à tout prix, relancer notre sympathie pour cette construction en prenant contact avec les auteurs de projets, les architectes ALBERTS et VAN HUUT.

L'occasion se présente enfin, dans ce dossier consacré aux Pays-Bas, d'illustrer notre chronique par deux réalisations exemplatives de l'architecture organique contemporaine que nous a conseillé notre correspondante Colette HENRION, de l'ISA Lambert Lombard de Liège, assistante d'un des professeurs belges tenant de l'Architecture Organique, l'architecte Jacques GILLET. Nous restons ici dans la ligne de pensée des MENDELSON (All.), GAUDI (Esp.), Bruce GOFF (USA), COUELLE (Fr.), HUNDERTWASSER (Autr.) ou MAKOVETZ (Hongrie)...

Notre plaisir est d'autant plus intense qu'il nous paraissait trop souvent difficile d'illustrer nos propos par une expression architecturale qui ne soit pas teintée de post-modernisme plus ou moins affirmé. Comme s'il n'existait plus d'alternatives crédibles. Nous voici pleinement rassurés.

Le bureau d'architecture ALBERTS & VAN HUUT nous propose deux réalisations : la première date de 1980 et consiste en une maison pour la famille WAAL à Utrecht, la seconde est, évidemment, la NMB-BANK d'Amsterdam, achevée en 1987.

J.M.F.

ARCHITECTENBUREAU ALBERTS & VAN HUUT

Op 1 april 1963 heeft Ton Alberts het architectenbureau opgericht. Vanaf 1975 werkt hij samen met Max van Huut. Sinds enkele jaren vormen zij samen de directie van Architectenbureau Alberts & Van Huut. Binnen het bureau zijn specialisten werkzaam op het gebied van woningbouw, utiliteitsbouw, stedenbouw, interieur, planning en begroting. Er werken ± 30 personen, waarvan 4 architecten.

Bij het ontwerpen streven wij ernaar een woon-/weromgeving te creëren waarin mensen zich thuis voelen. Zoals rechthoekige ruimten onze rationele ontwikkeling bepalen, zo beïnvloeden vloeiende vormen de creatieve en intuïtieve ontwikkeling. Door deze vrijere vormen ontstaat een dynamische vormgeving van huizen en gebouwen die kenmerkend is voor organische architectuur. In zo'n leefklimaat is een betere harmonie mogelijk tussen mens en gebouwde omgeving.

Een ander uitgangspunt voor onze ontwerpen is energiebewust bouwen. Zo is het hoofdkantoor van de Nederlandsche Middenstandsbank één van de energiezuinigste gebouwen ter wereld geworden.



Ton Alberts-Max Van Huut.

HUIS FAMILIE DE WAAL in Utrecht

*Extraits de «BOUWBESTEK» (NL) avril 1980

«Drie hoofdenkenmerken voor organische architectuur zijn : ten eerste dat de mens centraal staat, waardoor elk huis ook al zou het één stijl zijn, een individueel karakter krijgt. Ten tweede komen de gebouwen zonder een specifieke leider tot stand, maar zullen ontstaan d.m.v. groepsarbeid. Ten derde dient er rekening te worden gehouden met invloeden vanuit de omgeving. Dit betekent dat het gebouw of huis een duidelijke relatie dient te krijgen met zowel de aarde als de kosmos, daar de mensen hier deel van uitmaken. Max van Huut : De fase die hieraan vooraf ging is de materiële fase geweest, welke wij als mensen moesten doormaken om meer inzicht te krijgen in de geestelijke fase waarin wij verkeren. Algemeen gesproken kan je toch zeggen dat er al veel meer nagedacht wordt over allerlei soorten zaken. Er treedt een bewustwordingsproces op. Ook wat betreft onze gebouwde omgeving is dit al merkbaar.»...

...«Het huis staat naar boven in relatie met de kosmos en naar beneden toe staat het door de geleidelijke overgangen weer duidelijk in relatie met de aarde. De architectuur is zodanig dat er een relatie ontstaat met de natuur. Mede daarom is er zoveel mogelijk baksteen toegepast in plaats van bijvoorbeeld beton. De beplanting zal geschieden door Jörn Copijn die op deze filosofie sterk gaat inspelen zodat er een verrijking ontstaat tussen architectuur en natuur.»

*Extraits de «BOUW» (NL) nov. 1981

...«Een kenmerk van organische architectuur is de duidelijke relatie van het huis met zowel de aarde als de kosmos. Zo ook ziet men dit huis als het ware uit de aarde groeien doordat het zachte overgangen heeft. Het ontstaat geleidelijk en niet abrupt. Naar boven toe opent het huis zich door de gebogen vormen naar de hemel. Zoals de zonnetoren die zich als een bloem, een Lotus zou men kunnen zeggen, naar boven toe opent.»

...«De filosofie die ten grondslag ligt aan dit organisch ontwerp kan het beste vergeleken worden met de sculptuur van de Engelse beeldhouwer John Wilkes die achter het woonhuis van de fam. de Waal staat. Het zijn vijf betonnen kommen waardoor het water trapsgewijs naar beneden stroomt. Door de juiste vorm van de kommen ontstaat er een stroming, waardoor het water zichzelf reinigt. In het Zweedse plaatsje Järna heeft men dit principe op grote schaal toegepast, waarmee het afvalwater wordt behandeld. Waterreiniging zonder chemische middelen, maar op een organische wijze. Zoals de vormen van Wilkes het water vanzelf blijken te zuiveren, zo is het ook mogelijk dat in de architectuur weer vormen worden toegepast, waarbij mensen zich geborgen gaan voelen, vormen die de mensen begeleiden gedurende het leven en die kunnen wijzigen naarmate de levensfase zich wijzigt. Altijd in beweging, aan veranderingen en uitbreidingen onderhevig, zo is het huis van de fam. De Waal ontworpen in organische architectuur, opdat de bewoners zich materieel en geestelijk kunnen ontwikkelen op hun levensweg.»...

M. van Huut.

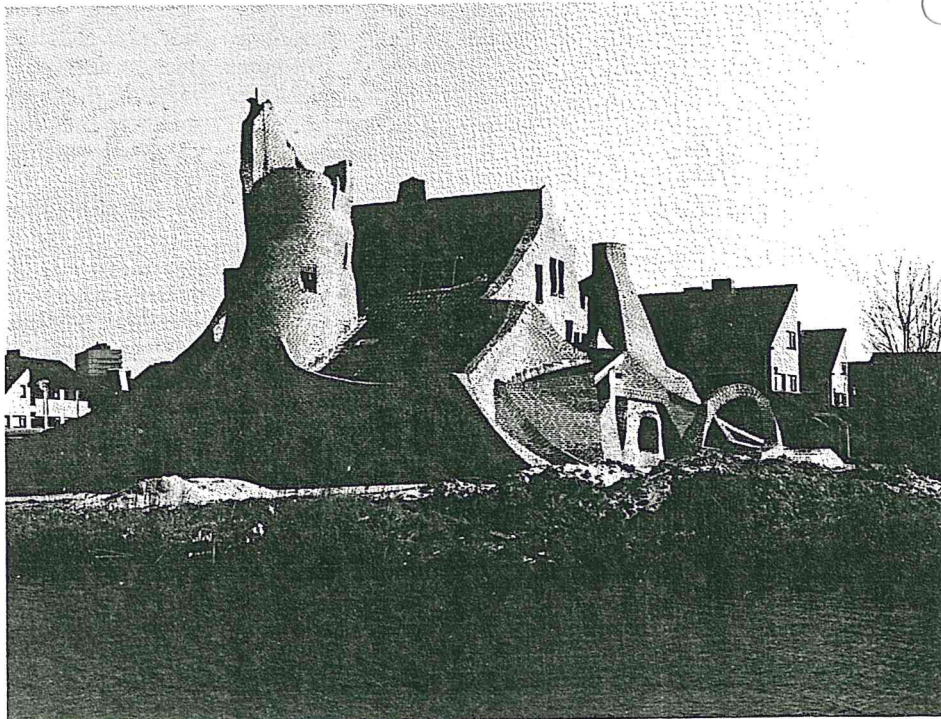


Foto : VAN DER WOPP Haarlem.

NMB-BANK - HOOFDKANTOOR in Amsterdam

*Extraits de «L'ARCHITECTURE D'AUJOURD'HUI» (Fr) - juin 1988

...«Le grand public apprécie indéniablement cette réalisation mais beaucoup d'architectes la considèrent comme une aberration en regard de la tradition toujours vivante du fonctionnalisme et du groupe De Stijl. Il n'a cependant rien à voir avec le post-modernisme. La banque prend ses racines dans la tradition expressionniste, de la même époque, à peu de choses près, que le fonctionnalisme.

Les architectes se référaient, il y a quelques années encore, aux thèses de l'anthroposophie Aujourd'hui, au moment où ce bâtiment est achevé, ils s'en sont éloignés et ils préfèrent défendre l'architecture organique et ses qualités fonctionnelles ou techniques. Les travaux d'Hugo Häring et de Hans Scharoun sont là pour démontrer que les références métaphysiques peuvent parfaitement se concilier aux exigences fonctionnelles.»

...«ALBERTS pense que les formes parallélépipédiques traditionnelles conduisent l'homme à la froideur, au rationalisme. Certaines formes spatiales, certain état d'esprit qui préside à la conception d'un bâtiment peuvent faire émerger des éléments intangibles auxquels les utilisateurs seront inmanquablement sensibles. L'architecte est, dans ce contexte, un humble intermédiaire, une sorte de médiateur des énergies vitales comme un des rares initiés à ce monde d'ordre spirituel qui lui confère un rôle de guérisseur à la recherche de la perfection.»

Hans van Dijk

Rédacteur en chef de la revue Archis.

*Extraits de «LA REVUE D'ARCHITECTURE DU MONITEUR» (Fr) - juin 1988.

«Le siège de la banque NMB à Amsterdam est un bâtiment déroutant à bien des égards. L'expressionnisme quasi «Steinerien» qui le caractérise n'en finit pas de susciter la controverse au pays de De Stijl, Rietveld et Bakema. Il est vrai que le choix d'une image aussi ouvertement organique a de quoi surprendre venant d'un grand établissement financier, à l'heure où la banque de Hong-Kong ou le Lloyd de Londres affichent une technicité aussi orthogonale que triomphante. Il s'agit pourtant d'un choix délibéré de la part des dirigeants de la banque NMB qui s'étaient adressés, lors des consultations préliminaires, à d'autres architectes tout aussi peu enclins à produire des espaces de bureau traditionnels (Herman Hertzberger, l'architecte du Centraal Beheer, était l'un d'eux).

Ton Alberts, finalement retenu, n'avait jamais construit de bâtiments de cette envergure. Cet architecte, né en 1927, qui fut longtemps enseignant à l'école d'architecture d'Amsterdam, est un adepte des philosophies ésotériques. Ses réalisations antérieures appartiennent également au courant de l'architecture organique, seule capable, selon lui, «de mettre la matière en harmonie avec l'être humain».

«S'il divise les architectes, le siège de la NMB est en revanche apprécié du grand public et des employés de la banque. L'absence de hiérarchie apparente, la mise en évidence de signes traditionnels, comme la brique, ou écologiques, comme les capteurs solaires, donnent au groupe l'image à la fois humaniste et non conventionnelle qu'il recherchait. Avec, en prime (mais n'était-ce pas l'un des buts visés dès l'origine?) une «machine à travailler» d'une remarquable efficacité!»



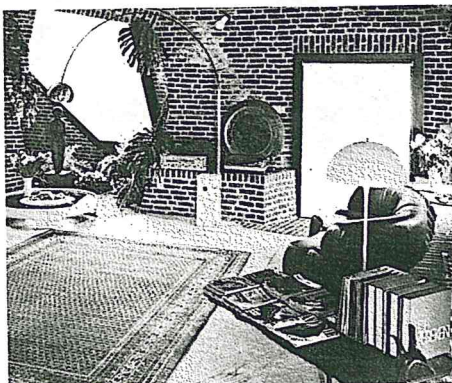
▲ Architecture non conventionnelle, critiquée par les architectes, approuvée par le public...

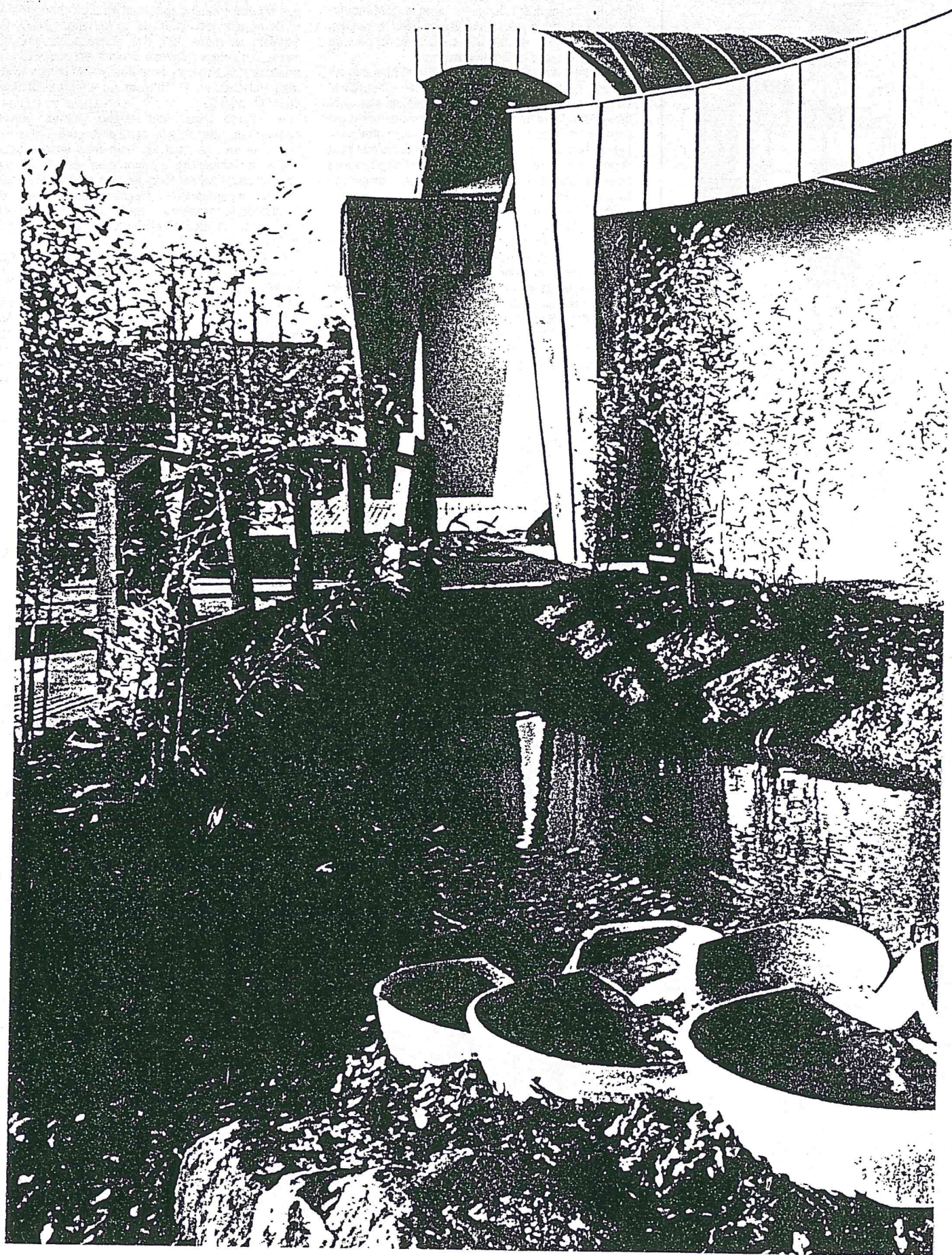
Hall d'entrée de la Banque : une fête de l'espace, sans cesse renouvelée. ▼



HUIS DE WAAL Plans

- 1: 2^e ét./2^e verd.:
slaapkamers en zonnetoren.
- 2: 1^{er} étage/1^{ste} verdieping:
links: slaapkamers
rechts: slaapkamer en studeerkamer.
- 3: Rez-de-ch./beganegrond:
links: garage - muziek- en kantooruimte
rechts: ingang - keuken, woonkamer, serre en tuin.
- 4: Façade: EST/Oostgevel
Woonkamer N-W; links: de serre.







archipel

VZW

KONTAKTADRESSEN

voorzitter

Marc Felix

Koningstraat 43A, b.1
8400-Oostende

tel. kantoor 059/70.21.80
tel. privé 059/70.01.58
fax kantoor 059/70.81.98

sekretaris-penningmeester

Philip Cardinael

Veldstraat 65
8200-Sint-Michiels

tel. privé 050/38.65.01
tel. kantoor 050/33.19.66
fax kantoor 050/33.52.43

vice-voorzitter

Jan Vandewalle

Sint-Jansstraat 20
8000-Brugge

tel. kantoor 050/33.63.56
tel. privé 050/34.41.30

beheerders :

Rik Scherpereel, Wim Supply,
Michel Vanlangenhove, Gery Vandenabeels.

rek. nr. :

750-9072064-06

lidmaatschap 91-92

2.000 F

lidmaatschap stagiairs, studenten

1.000 F

abonnement bulletin

500 F

